

KIIFO

INSTITUTT FOR
KIRKE-, RELIGIONS- OG LIVSSYNSFORSKNING

Årsmelding 2017

Vedtatt på KIFO styremøte 6. mars 2018

sak 3/18

INNHold

INNHold	1
1 KIFO, INSTITUTT FOR KIRKE-, RELIGIONS- OG LIVSSYNSFORSKNING 2017	2
1.1 EN SAMMENFATTENDE INTRODUKSJON TIL ÅRSMELDINGEN	2
1.2 STYRETS VURDERING	4
2 VIRKSOMHETEN 2017	5
2.1 KIFO'S FORMÅL	5
2.2 ORGANISASJON OG STAB	6
2.3 KONTAKT OG SAMARBEID I NETTVERKET	7
2.4 INTERNASJONALT SAMARBEID	7
2.5 SENTRALE AKTIVITETER 2017	8
2.6 NORDIC JOURNAL OF RELIGION AND SOCIETY (NJRS)	9
2.7 PUBLISERING OG FORMIDLING	10
2.8 ØKONOMI	10
3 HOVEDSAMARBEIDSPARTNERNE, REPRESENTANTSKAPET OG STYRET	11
3.1 HOVEDSAMARBEIDSPARTNERE 2017	11
3.2 REPRESENTANTSKAPET 2017	11
3.3 KIFOs STYRE 2017	12
4 ANSATTE	13
5 PROSJEKTER UNDER ARBEID 2017	14
5.1 ENDRING OG KONTINUITET I DEN NORSKE KIRKE	14
5.2 RELIGION I SAMFUNNET OG RELIGIØST MANGFOLD	15
5.3 LIVSSYN, VERDIER OG ETIKK	18
5.4 ANALYSE AV OG FORSKNING PÅ REGISTERDATA OG STATISTIKK PÅ KIRKE-, RELIGIONS- OG LIVSSYNSFELTET	19
5.5 ANDRE PROSJEKTER	20
6 PUBLIKASJONER	22
6.1 BØKER	22
6.2 ARTIKLER I BØKER	22
6.3 ARTIKLER I TIDSSKRIFTER	24
6.4 RAPPORTER	24
6.5 BOKANMELDelse I VITENSKAPELIG TIDSSKRIFT/FAGTIDSSKRIFT	24
6.6 BEDØMMELSESKOMITEER (DR.AVH., DISPUTASER, TILSETTINGER)	25
6.7 FOREDRAG OG GJESTEFØRELESNINGER	25
6.8 PAPERPRESENTASJON VED VITENSKAPELIG KONFERANSE	27
6.9 FRAMTREDEN I MEDIA: KRONIKKER, ARTIKLER, INTERVJUER	28

1.1 EN SAMMENFATTENDE INTRODUKSJON TIL ÅRSMELDINGEN

KIFO, Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning leverer forskningsbasert kunnskap om kirke, religion og livssyn i samfunnet. KIFOs forskningsfelt har stor offentlig interesse, det er aktuelt, oppgavene er mange og behovet for oppdatert kunnskap er stort.

I 2017 har KIFO fulgt opp prioriteringer i strategiplanen for 2017-2019, som er: 1. Endring og kontinuitet i Den norske kirke. 2. Religion i samfunnet og religiøst mangfold. 3. Livssyn, verdier og etikk.

Endring og kontinuitet i Den norske kirke.

I 2017 overtok Den norske kirke arbeidsgiveransvaret for alle statsansatte medarbeidere og ble formelt en egen juridisk enhet. Sammen med Grunnlovsendringene av 2012 endret forvaltningsreformen 2017 Den norske kirke fra statskirke til selvstendig trossamfunn.

Endringsprosesser i Den norske kirke har vært prioritert forskningsinteresse flere år. KIFO har som ambisjon å analysere og fortolke empiriske data som beslutningsunderlag for beslutningstakere i Den norske kirke, i andre tros- og livssynssamfunn, på Stortinget og i norske kommuner.

I 2017 har KIFO blant annet forsket på medlemsutviklingen med fokus på unge voksne, Reformasjonsjubileet i 2017, barnenattverd og nordmenns bibelbruk. I tillegg kommer KIFOs løpende arbeid med behandling og fortolkning av statistikk og registerdata om religion og tros- og livssynssamfunn i Norge.

Religion i samfunnet og religiøst mangfold

Trossamfunnene utenfor Den norske kirke vokser, og et nytt forslag til en samlet tros- og livssynslov er sendt ut på høring. KIFO forsker på religionens rolle i det offentlige rom og samarbeider med nordiske og internasjonale forskere om å dokumentere og forstå de kulturelle endringene.

I 2017 har KIFO blant annet forsket på religionsdialog, nyreligiositet, islam, muslimer og islamofobi, på religion i skandinaviske livsstilsblader og vært en tydelig bidragsyter til den aktuelle samtalen om religiøse minoriteter i Norge.

KIFO har også undersøkt samfunnsmessige konsekvenser av økt søndagshandel og foretatt en kartlegging av tros- og livssynssamfunn i Oslo.

Livssyn, verdier og etikk

Verdier, tradisjoner, etikk og religiøse praksiser er i endring, og enkeltmenneskers tro lar seg ikke disiplinere av institusjonelle rammer. Dette kaller på økt forskningsinnsats, det krever større årvåkenhet, grundighet og bredde i de teoretiske perspektivene.

I 2017 har KIFOs forskere blant annet arbeidet med data fra den store tro- og livssynsundersøkelsen, unges holdninger til menneskerettigheter, rasebegrepets fortid og nåtid, ungdom og New Age.

KIFOs forskere var i 2017 til sammen engasjert i 27 ulike prosjekter.

Utadrettet virksomhet

KIFO har som oppgave å opplyse samfunnsdebatten om kirke, religion og livssyn. Den politiske meningsdanningen trenger fakta, forskningsbasert kunnskap, velbegrunnet analyse og teoretisk drøftede fortolkninger – ofte som motvekt til offentlig uttrykte antakelser, fordommer og uvitenhet. Forskerne driver derfor omfattende utadrettet virksomhet. Deres kunnskaper og innsikter er etterspurt.

I 2017 viser opptellingen 121 mediebidrag og 42 foredrag og gjesteforelesninger.

Vitenskapelige publiseringer

KIFOs forskere er produktive og faglig ambisiøse. Forskingen skjer i nettverket av hovedsamarbeidspartnere og i kontakt med fagfeller i et internasjonalt forskerfellesskap.

I 2017 har KIFOs forskere gitt ut tre bøker, to engelskspråklige på Palgrave MacMillan forlag, og en på Pax forlag. 25 vitenskapelige artikler er publisert i anerkjente vitenskapelige publiseringskanaler. Forskerne har deltatt på en rekke internasjonale konferanser, der de har bidratt med 16 presentasjoner av egen forskning. I tillegg kommer utgitte rapporter og bokanmeldelser.

Bemanning

KIFO har i 2017 hatt fem forskere i fulltidsstilling, én professor II (20 %), forskningsassistent og administrative ressurser i tillegg til forskningssjef. Blant forskerne er det sosiologer, statsvitere, og sosialantropologer.

KIFO har hatt en stabil forskergruppe i 2017. De nye forskerne har vist initiativ og evne til å utvikle egne prosjekter og søknader, og skaffet instituttet nye forskningsoppdrag.

KIFO fikk tilsatt ny administrativ rådgiver høsten 2017, etter at en mangeårig medarbeider gikk av med alderspensjon.

Flyttingen til Øvre Slottsgate

KIFOs leiekontrakt på Diakonhjemmet gikk ut i 2017 og dermed måtte KIFO finne nye lokaler. De nye lokalene i Øvre Slottsgate 2B er trangere og har færre kontorplasser, men lokalene er praktiske og har den fordelen at alle nå sitter i samme etasje. Flytting, nødvendige investeringer i utstyr, skifte av IT-leverandør, tapt arbeidstid osv. har medført ekstra kostnader i 2017 og bidratt til underskuddet i årsregnskapet for 2017. KIFO har også fått høyere leie og økte faste driftskostnader som følge av flyttingen.

1.2 STYRETS VURDERING

KIFO er en privat stiftelse og som sådan selveiende og uavhengig. Stiftelsesstyrets oppgave er å se til at stiftelsens formål realiseres. Det er styrets oppfatning at oppdraget også i 2017 er blitt lojalt fulgt opp av KIFOs forskere, som har bidratt til å virkeliggjøre formålet med faglig dyktighet og stort engasjement i et utfordrende år for stiftelsen.

Kirkemøtet 2017 ba Kirkerådet utrede konsekvensene av kutt i tilskuddet til KIFO og vurdere redusert støtte fra budsjettåret 2018. Vi vil ikke legge skjul på at Kirkemøtets bestilling til Kirkerådet har vært en belastning for KIFOs virksomhet og planene for stiftelsens fortsatte eksistens. Signalet som er sendt fra KIFOs hovedstifter, har skapt usikkerhet om KIFOs framtid. Ved utgangen av 2017 er saken uavklart.

KIFO har et tverrfaglig religionsforskningsmiljø med hovedvekten på samfunnsvitenskapelige metoder. KIFO skiller seg ut fra de andre norske religionsvitenskapelige og teologiske miljøene ved å ha solid kvantitativ metodekompetanse og har lang tradisjon med å innsamle, analysere og publisere statistiske funn om kirke, religion og livssyn i samfunnet. Som et rent forskningsinstitutt har KIFO mulighet til å ta forskningsoppdrag og dokumentere og analysere aktuelle hendelser i samfunnet på kort varsel.

KIFO kombinerer oppgaven med å være oppdragsforskningsinstitutt, forskningsformidler og å drive vitenskapelig publisering. Grunnbevilgningen gjør det også mulig for KIFO å utvikle forskningsprosjekter i samarbeid med kirkelige og humanitære organisasjoner. På denne måten realiseres forskning og utredninger av høy kvalitet, samt kunnskapsformidling fra dette, som ikke ville vært mulig i et rent oppdragsmarked.

KIFOs styre mener at den faglige produksjonen i 2017 er imponerende. Den tyder på at KIFO har kommet godt i gang igjen etter personalutskiftningene. Til tross for økonomisk usikkerhet og den uroen dette har medført, har KIFO hatt et meget godt år når det gjelder vitenskapelig publisering og deltakelse i det offentlige ordskiftet. KIFO har flyttet til nye lokaler i Oslo sentrum, og det må nevnes at også flytteprosessen har medført ekstra belastninger for staben i 2017. Lokalene er velfungerende, staben finner seg godt til rette og den sentrale plasseringen viser seg å være hensiktsmessig og gunstig for forskernes kontakt med samarbeidspartnere og informanter.

Vi ser det som løfterikt og positivt at KIFO har flere nye prosjekter av en viss størrelse og påtatt seg medansvar for den nordiske religionssosiologiske konferansen i Oslo i 2018.

Vi kan ikke se at det behovet for utredninger og forskningsbasert kunnskap om kirke, religion og livssyn som kirken beskrev da KIFO ble opprettet, er blitt mindre, snarere tvert imot. KIFOs styre ser derfor på spørsmålene som er blitt reist rundt KIFOs grunnbevilgning som en anledning til utvikling og konsolidering. Styret er opptatt av å utrede og drøfte endringer som kan styrke KIFOs økonomi og kommunikasjonen med oppdragsgivere. Samarbeidet med Kirkerådet vurderes som godt og konstruktivt.

2.1 KIFO'S FORMÅL

KIFO, Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning ble opprettet i 1993 av Kirkerådet i Den norske kirke etter oppdrag fra Kirkemøtet, og har ifølge vedtektene følgende formål:

- Å drive og stimulere til forskning om kirke, religion og livssyn i samfunnet
- Å drive utrednings- og utviklingsarbeid i det samme fagområdet
- Å formidle forskning og forskningsresultater til brukerne, til menighetene, til samfunnet og til den offentlige debatten

KIFO skal drive forsknings-, utrednings- og utviklingsarbeid innenfor sitt arbeidsområde, med særlig vekt på empirisk forskning. KIFO skal være en fri og uavhengig forskningsinstitusjon. Grunnforskning vil ofte være initiert av KIFO og/eller KIFOs samarbeidspartnere og finansiert gjennom grunnfinansieringen, eventuelt gjennom Norges Forskningsråd eller andre eksterne forskningsfond. Anvendt forskning vil som regel være utviklet i samarbeid med og finansiert av oppdragsgivere.

KIFO har et forskerfokus på rollen Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn har i samfunnet, og virkninger av politiske og kulturelle endringer. KIFO bidrar til å fortolke mangfoldet innenfor religions- og livssynsfeltet og i den sosiale og kulturelle konteksten. Aktuelle utfordringer for Den norske kirke er også viktig å belyse ut i fra et internasjonalt perspektiv.

KIFO har videre en fler- og tverrfaglig profil. Den er flerfaglig ved at både empiriske, historiske og systematiske studier inngår, og så vel deskriptivt som normativt orienterte fag betraktes som relevante. Profilen er tverrfaglig ved at de ulike fagperspektivene settes i stadig gjensidig dialog med hverandre. I praksis skjer dette ved at fagpersoner med ulik kompetanse samarbeider om prosjekter, og gjennom å inkludere ulike teoretiske, empiriske og metodiske perspektiver.

KIFOs forskningsmiljø og forskningsnettverk utgjøres av 1) et forskningssenter med en fast stab av forskere, og 2) et nettverk av hovedsamarbeidspartnere fra Den norske kirke og universitets- og høyskolesektoren, som er knyttet sammen gjennom samarbeidsavtaler, og 3) et av styret oppnevnt Forskningsutvalg (FU) med eksterne medlemmer. Sammen skal disse virkeliggjøre KIFOs formål og strategi.

Strategisk plan for 2017–2019 fastsetter følgende særlige satsingsområder for virksomheten i denne perioden:

- Endring og kontinuitet i Den norske kirke
- Religion i samfunnet og religiøst mangfold
- Livssyn, verdier og etikk

Analyse av og forskning om statistikk-data for kirke-, religions- og livssynsfeltet er et kontinuerlig ansvar for KIFO.

2.2 ORGANISASJON OG STAB

Staben på KIFO i 2017 består av 5 forskere i 100 prosents stilling, forskningssjef med 33 prosent forskningsandel, en rådgiver i administrativ stilling og en deltidsansatt forskningsassistent. Blant de heltidsansatte er det nå 2 forskere med professorkompetanse, 3 forskere med doktorgrad og 1 med mastergrad. Forskningsassistenten fikk innvilget permisjon 1. oktober, samtidig som KIFOs rådgiver gikk av med pensjon etter 10 år i stillingen. Ny rådgiver ble tilsatt og begynte 4. september. En av forskerne gikk i tillegg ut i fødselspermisjon 1. oktober. KIFO viderefører avtalen med en professor II i 20 % stilling. I tillegg er det to deltidsansatte regnskapsmedarbeidere. Totalt var det ca. 7,5 årsverk ved KIFO i 2017.

Representantskapsmøtet ble avholdt 13. juni 2017. Ved valg til KIFO-styret ble førsteamanuensis Knut Tveitereid, NLA høyskolen Oslo, valgt for 3 år. Vara: Førsteamanuensis Lars Laird Iversen, Det teologiske menighetsfakultet.

Representantskapsmøtet valgte en valgkomité bestående av: Dekan Aud Valborg Tønnessen, Teologisk Fakultet, UiO, Professor Kjetil Fretheim, Det teologiske menighetsfakultet, og Førsteamanuensis Per Halse, Høgskolen i Volda som medlemmer.

KIFOs virksomhet ble drøftet inngående med fokus på økonomi, relasjonen til Den norske kirke og hovedsamarbeidsnettverket. KIFOs synlighet i det offentlige ordskiftet gjennom mange medieoppslag ble fremhevet. Det ble også understreket at den empiriske forskningskompetansen i staben og den uavhengige stiftelsesmodellen er viktig å bevare. KIFOs forskningsfelt har begrensede finansieringsmuligheter, det gjør KIFOs økonomi sårbar.

Representantskapsmøtet takket Harald Askeland for sin innsats som styrerepresentant for KIFO.

KIFOs styre har avholdt tre møter og behandlet 28 saker. Den viktigste saken i 2017 har vært oppfølging av Kirkemøtets vedtak om å utrede konsekvenser av et eventuelt kutt i grunnbevilgningen.

Styreleder, forskningssjef og rådgiver møtte til det årlige møtet med Kirkerådet 2. mai. På møtet ble årsmelding og regnskap for 2016 gjennomgått. Kirkemøtets vedtak hvor KIFOs grunnbevilgning blir foreslått nærmere vurdert ble drøftet og Kirkerådets administrasjon ble enige om å følge opp dette i samarbeid med KIFO frem mot neste Kirkemøte.

KIFOs forskningsutvalg (FU) har en rådgivende funksjon overfor styret og forskningssjefen. Ved inngangen til 2017 bestod utvalget av professor Geir Skeie, Universitetet i Stavanger, førsteamanuensis Lars Laird Iversen, Det teologiske menighetsfakultet, forsker II Signe Bock Seggaard, ansatt ved Institutt for samfunnsforskning, Oslo, og forsker III Ann Kristin Gresaker som ansattes representant.

Det har vært tre møter i utvalget 2017 inkludert fellesmøtet med styret i november. FU har i 2017 behandlet 18 saker.

2.3 KONTAKT OG SAMARBEID I NETTVERKET

KIFO arbeider sammen med sine hovedsamarbeidspartnere og andre nasjonale og nordiske institusjoner om en rekke forskningsprosjekter, blant annet:

- Nordic Conference of Sociology of Religion 2018: KIFO har påtatt seg ansvar som medarrangør av NCSR 2018 i Oslo. Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo, ved Inger Furseth som nå er professor II ved KIFO er hovedarrangør. Det teologiske menighetsfakultetet er også medarrangør. Pål Ketil Botvar, Ann Kristin Gresaker og Ånund Brottveit er med i arrangementskomiteen fra KIFO.
- Religious Complexity in the Public Sphere: Comparing Nordic Countries. NOREL engelskspråklig antologi/bok. Siste publikasjon fra det nordiske forskningsprosjektet NOREL (2009 – 2014), har hatt deltakelse fra samarbeidsnettverket ved Universitetet i Agder og Det teologiske menighetsfakultetet, i tillegg til forskere ved Universitetet i Oslo og andre nordiske universiteter.
- Religion og ungdom. Antologi/bok redigert av Ida Marie Høeg ved Universitetet i Agder (prosjektleder), og tre artikler fra KIFO-forskere.
- Ann Kristin Gresaker er medlem av referansegruppa til forskningsprosjektet SPOR – Studium, profesjon og rekruttering sammen med forskere fra VID og MF.

I representantskapsmøtets faglige del var temaet Nordmenns bibelbruk, første rapport fra KIFOs samarbeid med Bibelselskapet. Tore Witsø Rafoss presenterte KIFOs forskningsrapport og fikk forberedte kommentarer fra Ingeborg Mongstad-Kvammen, generalsekretær i Bibelselskapet, Knut Tveitereid, 1. amanuensis ved NLA-høgskole og Dag Kullerud, journalist og forfatter. Det ble deretter åpnet for kommentarer og spørsmål i plenum.

KIFO hadde stand på Trosopplæringskonferansen på Gardermoen 17. oktober, med salg av publikasjoner og informasjon om KIFOs forskningsvirksomhet.

Det er også samarbeid i nettverket ved at KIFO forskere påtar seg undervisnings-, veilednings- og evalueringsoppdrag for studenter ved institusjonene.

2.4 INTERNASJONALT SAMARBEID

KIFOs forskere har i 2017 vært aktive i flere internasjonale forskningssamarbeidsprosjekter, og har verv i internasjonale fagorganisasjoner:

Pål Ketil Botvar deltar i et internasjonalt forskernettverk tilknyttet Universitetet i Würzburg med prosjektet Religion og menneskerettigheter. Forskernettverket omfatter 20-30 forskere fra Europa, USA, Afrika og Asia. Forskningssamarbeidet har pågått siden 2005 og har hatt årlige konferanser i Tyskland, Kroatia, Sverige og Italia. I tilknytning til prosjektet har KIFO gjennomført to store surveyundersøkelser blant ungdom i Oslo-området. Religionslærerforeningen har vært en viktig samarbeidspart i datainnsamlingen. Botvar har gjennom prosjektet bidratt med artikler i seks bøker utgitt på Brill eller Springer forlag, samt publisert artikler i norske og nordiske tidsskrifter. Flere av bidragene er skrevet sammen med utenlandske partnere. To nye publikasjoner er under planlegging.

Den norske delen av prosjektet har mottatt støtte fra Teologisk fakultet ved UiO, Fritt Ord og Den norske kirkes trosopplæring.

Sindre Bangstad deltar i Islamophobia Research and Documentation Project (IRDP), tilknyttet University of California, Berkeley. Han har også blitt tilknyttet Columbia University, Institute for Religion and Public Life, i New York som 'visiting scholar', hvor han vil delta i utviklingen av et internasjonalt forskningsprosjekt om religion og populisme, som koordinator for de europeiske delprosjektene. Sindre Bangstad redigerte boka «Anthropology of Our Times. An Edited Anthology in Public Anthropology» som ble utgitt på Palgrave MacMillan i 2017. Han er blitt medlem av International Advisory Board for det nye tidsskriftet Public Anthropology, som nylig er blitt lansert av Brill.

Ann Kristin Gresaker og Ånund Brottveit deltar i et internasjonalt forskningsprosjekt om religionsdialog (ReDi) som administreres av Universitetet i Hamburg og finansieres av The German Federal Ministry of Education and Research. KIFO samarbeider med forskere fra Universitetet i Stavanger og VID/Rogaland om et delprosjekt med empiri fra Oslo. Forskere fra Tyskland, England og Sverige deltar i hovedprosjektet.

2.5 SENTRALE AKTIVITETER 2017

Prosjektporteføljen for 2017 avspeiler KIFOs strategiske mål slik disse er uttrykt i strategisk plan 2017–2019 og den etterspørsel som uttrykkes gjennom ekstern finansiering. I 2017 faller de eksternt finansierte prosjektene i stor utstrekning innenfor KIFOs satsningsområder og bidrar på den måten til at KIFOs sentrale forskningsmål realiseres.

I utvikling av eksternt finansierte prosjekter så vel som gjennom prioritering innenfor sin grunnbevilgning, legger KIFO vekt på å respondere på aktuelle utviklingstrekk, behov og initiativer på området kirke, religion og livssyn i samfunnet. KIFO har vært hovedsøker for én NFR-søknad og deltatt som samarbeidspart på ytterligere fire søknader NFR eller utenlandske forskningsfond. Her deltar forskere fra KIFOs hovedsamarbeidsnettverk og fra andre fou-miljøer, nasjonalt og internasjonalt. Tematikken har vært nordiske religionspolitiske modeller, hatytringer, samfunnsmessige utfordringer forbundet med økende religiøst mangfold, ekstremifisering («radikalisering») og kristne migrantmenigheter. «Nåløyet» for NFR-finansiering er svært trangt, men dette anses som et viktig prosjektutviklingsarbeid for å utvikle KIFOs kompetanse og eksterne forskningsnettverk.

Grunnbevilgningen brukes på to måter: For det første ved å gi bedre rom for vitenskapelig publisering og formidling til samfunnet for øvrig, av forskningsbasert kunnskap. For det andre til å utføre forskning på områder som vi anser som viktig, men som har svakere tilgang på ekstern finansiering. Det legges også vekt på å forske på data tilgjengelig gjennom kirkelige statistikker og registre: Dette skjer, både gjennom særskilte prosjekter basert på kirkestatistikkdata, og gjennom å analysere slike data i andre prosjekter i kombinasjon med andre datakilder.

I tråd med disse overordnede prinsippene har KIFO videreført prioriteringen fra 2016 av følgende forskningsområder:

- Forskning om sentrale reform- og endringsprosesser i Den norske kirke, herunder forskning om trosopplæring, nattverdstradisjonen og kultursatsing i Den norske kirke

- Forskning om religion og offentlighet og religiøst mangfold
- Forskning som gjennom anvendelse og analyse av kirkestatistikk og registerdata gir kunnskap om tilstand og endring i Norge på området kirke, religion og livssyn.

Noen utvalgte prosjekter

- Unge voksne og Den norske kirke, er tittelen på en rapport KIFO utarbeidet på grunnlag av data fra Tros- og livssynsundersøkelsen i 2012, og etter avtale med Kirkerådet. Tore Witsø Rafoss har analysert data om medlemsutvikling og tilhørighet til kirken med særlig fokus på unge voksne. Det fremgår også av rapporten at medlemstallet i Den norske kirke er synkende, men at nedgangen i den prosentvise andelen av befolkningen i større grad skyldes innvandring enn medlemsnedgang i majoritetsbefolkningen.
- Grunnlovsjubileet som minnepolitikk. Etnisitet, religion og konstitusjon i dagens Norge, finansiert av Stortinget, Norges Forskningsråd og KIFO, ble avsluttet i 2016. I 2017 ble boka *Kunsten å jubilere* utgitt på Pax forlag, med bidrag fra Olaf Agedal, Pål Ketil Botvar, Ånund Brottveit og en rekke eksterne forskere.
- Nordmenns bibelbruk er første rapport fra et samarbeid mellom KIFO og Det Norske Bibelselskap. Tore Witsø Rafoss har analysert nordmenns bibelbruk basert på foreliggende, kvantitative data. Analysene kartlegger hvordan nordmenns bibelbruk har endret seg over tid, hvordan denne bibelbruken kan plasseres i en internasjonal sammenheng, og hvordan bibellesning henger sammen med religiøse forestillinger og tilknytning til trossamfunn.
- Religion og humor er tittelen på et prosjekt ledet av Pål Ketil Botvar og Ann Kristin Gresaker om ulike sider ved relasjonen mellom religion og humor i norske medier. Med tilskudd i fra Medietilsynet og Fritt Ord, ser de på produksjon av religionshumor, humoristiske fremstillinger av religion i ulike medier og ulike religiøse og ikke-religiøse gruppers respons og holdninger til religionshumor.

Strategiplanen sier at KIFO skal videreføre sitt arbeid med analyse av og forskning på statistikk- og registerdata på kirke-, religions- og livssynsfeltet. KIFO har en unik rolle blant de kirke- og religionsvitenskapelige miljøene når det gjelder kvantitativ forskning. Pål Ketil Botvar ved KIFO deltar i Statistisk sentralbyrås Kirke-KOSTRA gruppe.

2.6 NORDIC JOURNAL OF RELIGION AND SOCIETY (NJRS)

KIFO har i 2017 fortsatt å bidra til utgivelsen av *Nordic Journal of Religion and Society (NJRS)*, som er et engelskspråklig nivå 2-tidsskrift. (Nivå 2 angir at tidsskriftet har den høyeste rangeringen som vitenskapelig tidsskrift). I 2016 overtok Universitetsforlaget ansvaret for utgivelsen og det er laget ny avtale med KIFO og redaktørene. NJRS er tilgjengelig på ldunn.no, der tidligere artikler fra og med 2006 er tilgjengelige. Inger Furseth og Lene Kühle (Aarhus Universitet) er redaktører. NJRS støttes i tillegg av Nordisk publiseringsnemnd for humanistiske og samfunnsvitenskapelige tidsskrifter (NOP-HS).

2.7 PUBLISERING OG FORMIDLING

KIFO har hatt et meget høyt antall publikasjoner sammenlignet med tidligere år. (Fullstendig liste over publikasjoner finnes under pkt. 6)

Tabellen er oppdatert	2016 Sum	2017 Sum	Hvorav på engelsk		Vitensk. nivå 2		Vitensk. nivå 1		Ikke fagfelle- vurdert
			2016	2017	2016	2017	2016	2017	
Bøker		3		2		2		1	
Artikler i tidsskrifter og bøker	12	27	10	13	3	7	8	18	2
Institusjonsrapporter el. lignende	2	4							
Bokanmeldelser i vitenskapelige tidsskrift/fagtidsskrift	2	6	1	5					

I tillegg til publisering av bøker, artikler i bøker og tidsskrifter og forskningsrapporter, deltar forskerne på vitenskapelige konferanser og seminarer og presenterer sine forskningsfunn. De har presentert 12 'papere' på vitenskapelige konferanser og holdt 42 forelesninger på konferanser eller andre faglige sammenhenger.

KIFOs forskere er dessuten svært aktive når det gjelder forskningsformidling og kommunikasjon med offentligheten og KIFOs ulike brukergrupper, som departement, Kirkerådet, bispedømmeråd, fellesråd og menigheter på diverse samlinger hos disse, konferanser og fagdager. Se liste over framtrøden i media helt bakerst. Med kronikker, artikler og intervjuer, viser at KIFO-forskerne også er aktive og etterspurte for kommentarer og synspunkter i presse og media og gjennom det når ut til offentligheten. Det er registrert hele 120 opptredener i media i 2017.

2.8 ØKONOMI

Statstilskuddet til KIFO utgjorde 6,5 mill. kroner i 2017. Eksterne prosjektinntekter var 1,25 mill. kroner i 2017. De samlede inntektene var 7,95 mill. kroner. Økonomien i 2017 var preget av at vi fikk færre eksternt finansierte prosjekter enn forventet og at flyttingen utløste ekstra kostnader. KIFO fikk et underskudd på 384 000 kroner som må dekkes inn med oppsparte midler. Medlemskontingent fra 9 hovedsamarbeidspartnere var tilsammen kr 90 000.

KIFO er nå lokalisert i Øvre Slottsgate 2B i Oslo sentrum, etter at leieavtalen med Diakonhjemmets Stiftelse ble terminert 1. juli 2017.

3 HOVEDSAMARBEIDSPARTNERNE, REPRESENTANTSKAPET OG STYRET

3.1 HOVEDSAMARBEIDSPARTNERE 2017

Ansgar Teologiske Høgskole, Kristiansand (ATH)
Det teologiske fakultet, Universitetet i Oslo (TF)
Det teologiske menighetsfakultet, Oslo (MF)
VID vitenskapelig høgskole, Oslo (VID)
Høgskulen i Volda, Institutt for religion, livssyn og kyrkjefag, Volda (HVO)
IKO – Kirkelig pedagogisk senter, Oslo
Kirkerådet, Oslo (KR)
NLA Høgskolen, Bergen og Oslo
Universitetet i Agder, Institutt for religion, filosofi og historie, Kristiansand (UIA)

3.2 REPRESENTANTSKAPET 2017

Professor Ingvild Sælid Gilhus, leder, Universitetet i Bergen, oppnevnt av Kirkerådet
Varamedlem: Førsteamanuensis Svein Sando, Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning

Professor Idar Kjølsvik, Nord universitet, Levanger, oppnevnt av Kirkerådet
Varamedlem: Professor emeritus Preben Lindøe, Universitetet i Stavanger

Professor Jone Salomonsen, oppnevnt av Det teologiske fakultet, Universitetet i Oslo
Varamedlem: Professor Oddbjørn Leirvik

Praktikumsleder Fredrik Saxegaard, oppnevnt av Det teologiske menighetsfakultet
Varamedlem: Førsteamanuensis Tone Stangeland Kaufmann

Rektor Ingunn Moser, oppnevnt av VID vitenskapelige høgskole
Varamedlem: Prorektor Bård Mæland

Direktør Marianne Uri Øverland, oppnevnt av IKO – Kirkelig pedagogisk senter og IKO-Forlaget AS
Varamedlem: Administrasjonsleder Dag-Eirik Lannem

Rektor/førsteamanuensis Erik Waaler, oppnevnt av NLA Høgskolen
Varamedlem: Førsteamanuensis Egil Morland

Førsteamanuensis Yvonne Margaretha Wang, oppnevnt av Høgskulen i Volda
Varamedlem: Førsteamanuensis Jonas Gamborg Lillebø

Professor Odin Lysaker, oppnevnt av Universitetet i Agder
Varamedlem: Professor Dagfinn Ulland

Professor Anne Haugland Balsnes, oppnevnt av Ansgar Teologiske Høgskole
Varamedlem: Dosent Lars Råmunddal

3.3 KIFOS STYRE 2017

Førsteamanuensis Trude Evenshaug. Styreleder.

Varamedlem: Førsteamanuensis Per Halse, Høgskulen i Volda

Instituttleder/førsteamanuensis Irene Trysnes, Universitetet i Agder (nestleder fra 28.11.17).

Varamedlem: Førsteamanuensis Yvonne Margretha Wang, Høgskulen i Volda

Professor Jørgen Straarup, Södertörns högskola

Varamedlem: Direktør Marianne Uri Øverland, IKO – Kirkelig pedagogisk senter og IKO-forlaget AS

Forsker Olaf Aagedal, representant for ansatte

Varamedlem: Forsker Sindre Bangstad

Professor Harald Askeland, VID vitenskapelige høgstole. Nestleder

Varamedlem: Førsteamanuensis Knut Tveitereid, NLA Høgskolen Oslo

Askeland fratradte styret i juni 2017, nytt medlem og vara ble valgt på Representantskapsmøtet 13.6.2017:

Førsteamanuensis Knut Tveitereid, NLA høgstolen Oslo

Varamedlem: Førsteamanuensis Lars Laird Iversen, Det teologiske menighetsfakultetet

Sindre Bangstad
Forsker II; cand.polit., ph.d., sosialantropologi.
Kompetanseområder: sosialantropologi, muslimer i sekulære samfunn (Sør-Afrika, Norge), menneskerettigheter, tros- og livssynsfrihet, islam, hatytringer, ytringsfrihet, sekularisme og sekularitet, rasisme, islamofobi.
E-post: sindre.bangstad@kifo.no
Direkte telefon: 23 33 47 24

Pål Ketil Botvar
Forsker I; cand.polit., ph.d., statsvitenskap
Kompetanseområder: empiriske studier av moral, religion og politiske holdninger, statistikk, religionssosiologi, nyreligiøsitet, menighetsstudier.
E-post: pal.ketil.botvar@kifo.no
Direkte telefon: 23 33 47 27

Ånund Brottveit
Forskningsjef; cand.polit., ph.d., sosialantropologi
Kompetanseområder: sosialantropologi, symbol- og ritualteori, kulturanalyse, flerkulturalitet, sosialt nettverk, dialogisme og diskursteori, medisinsk antropologi.
E-post: anund.brottveit@kifo.no
Direkte telefon: 22 33 47 25

Inger Furseth
Professor II; dr.polit., sosiologi
Kompetanseområder: religionssosiologi, kjønn og religion, religiøs mangfold, sosiologisk teori, sosiale og religiøse bevegelser.
E-post: inger.furseth@sosgeo.uio.no

Ann Kristin Gresaker
Forsker III, MA, sosiologi
Kompetanseområder: religion, populærkultur og kjønn, medieanalyse, religionssosiologi, religiøs endring.
E-post: gresaker@kifo.no
Direkte telefon: 23 33 47 28

Tore Witsø Rafoss
Forsker II; ph.d., sosiologi
Kompetanseområder: kultursosiologi, kognitiv sosiologi, kollektiv identitet, terror, religionssosiologi, kvantitativ og kvalitativ metode.
E-post: tore.rafoss@kifo.no
Direkte telefon: 23 33 47 26

Olaf Agedal
Forsker I; dr.philos., sosiologi
Kompetanseområder: kultur- og religionssosiologi, symboler, ritualer, jubileer, minnepolitikk, nasjonal identitet, kirker som kulturarena.
E-post: aagedal@kifo.no
Direkte telefon: 23 33 47 23

Sunniva E Holberg
Forskningsassistent, MA, statsvitenskap
Permisjon fom. 1.10.2017

Administrasjon:

Maria Aase
Rådgiver, cand.mag.
E-post: maria.aase@kifo.no
Direkte telefon: 23 33 47 20
Sluttet 1.10.2017

Ina Holmstad
Rådgiver.
E-post: ina.holmstad@kifo.no
Direkte telefon: 23 33 47 20
Begynte 4.09.2017

Knut Evensen
Regnskap (Deltid)

Bodil Hafslund
Regnskap (Deltid)

Prosjektene presenteres under følgende fem overskrifter.

1. Endring og kontinuitet i Den norske kirke
2. Religion i samfunnet og religiøst mangfold
3. Livssyn, verdier og etikk
4. Analyse av og forskning på registerdata og statistikk på kirke-, religions- og livssynsfeltet
5. Andre prosjekter

Inndelingen svarer til de tre satsningsområdene definert i strategisk plan 2017–2019, og KIFOs kontinuerlige ansvar for forskning og kunnskapsoppbygging på området kirke-, religions- og livssynsstatistikk. (For publikasjoner og formidling fra prosjektene, se kapittel 6.)

Når det under finansiering står KIFO, betyr det at prosjektet er finansiert av KIFOs grunnfinansiering/tilskudd fra Kirkerådet over statsbudsjettet. Der det står KIFO og en annen institusjon, er prosjektet finansiert med tilskudd samt at KIFO bruker av grunnfinansieringen som egenandel for å gjennomføre prosjektet. Innenfor hvert satsningsområde er prosjektene oppført med de største finansieringskildene først.

5.1 ENDRING OG KONTINUITET I DEN NORSKE KIRKE

Dette satsningsområdet fokuserer på

- Den norske kirkes arbeid med kirkeordning, demokrati og organisasjonsspørsmål
- Utvikling i Den norske kirkes gudstjenesteliv, trosopplæring, kulturformidling
- Den norske kirke som «Norges folkekirke» etter avviklingen av statskirkeordningen

Barnenattverd

Bemanning: Olaf Aagedal, Ånund Brottveit, Tore Witsø Rafoss

Ferdigstilling: 2018

Finansiering: Kirkerådet, KIFO

Prosjektbeskrivelse: Tema for prosjektet er den nye nattverdstradisjonen i Den norske kirke der også barn inkluderes i nattverden. Prosjektet vil undersøke hvordan nattverd introduseres og praktiseres innenfor rammen av Trosopplæringsreformen. Barnenattverd vil også settes inn i en videre kulturell og historisk sammenheng der vi vil analysere denne praksisen som en del av en langsiktig endring av den norske nattverdstradisjonen.

Nordmenns bibelbruk

Bemanning: Tore Witsø Rafoss og Pål Ketil Botvar

Ferdigstilling: Våren 2017

Finansiering: Det norske bibelselskap

Prosjektbeskrivelse: Formålet å utføre kvantitative undersøkelser av nordmenns bibelbruk. Prosjektet førte til KIFO Rapport 2017: 1, presentasjon for oppdragsgiver og diverse mediedekning.

Nordmenns bibelbruk, del 2

Bemanning: Tore Witsø Rafoss og Sindre Bangstad

Ferdigstilling: Våren 2018

Finansiering: Det norske bibelselskap

Prosjektbeskrivelse: Formålet med prosjektet er å intervju unge kristne om deres bibelbruk. Skal kunne ut i rapport.

Reformasjonsjubileet 2017 som minnepolitikk

Bemanning: Olaf Agedal

Ferdigstilling: 2018

Finansiering: KIFO

Prosjektbeskrivelse: Prosjektet studerer den norske markeringen av reformasjonsjubileet fra et minnepolitisk perspektiv, dvs hvordan reformasjonen tolkes og brukes av ulike aktører for å formidle nåtidige budskap. Den norske 2017-feiringen blir også sammenlignet med tidligere feiringer og feiringer i andre land. Prosjektet bygger på feltarbeid i Wittenberg og Malmø (i forbindelse med pavens besøk på reformasjonsdagen 2016) og på nasjonale markeringer i Bergen, Oslo og Trondheim. Prosjektresultatene er formidlet gjennom foredrag.

5.2 RELIGION I SAMFUNNET OG RELIGIØST MANGFOLD

Dette satsningsområdet fokuserer på følgende punkter:

- Ulike aspekter ved religion og livssyn i det offentlige rommet
- Empiriske endringer i religionsbildet
- Livsfaseritualer i et livssynsåpent samfunn
- Religiøsitet i nasjonale ritualer

Jubileumsfeiring som minnepolitikk. En dokumentasjon og analyse av Grunnlovsjubileet 2014

Bemanning: Olaf Agedal (prosjektleder), Pål Ketil Botvar, Ånund Brottveit

Ferdigstilling: 2017

Finansiering: Stortinget, Norges Forskningsråd, KIFO

Samarbeidspartnere: Svein Ivar Angell, UIB/Rokkansenteret, Gabriella Elgenius, Gøteborg Universitet.

Prosjektbeskrivelse: Et nasjonalt jubileum kan analyseres som identitetspolitikk som setter ord på nasjonal selvpoppfatning. På bakgrunn av tidligere analyser av Unionsjubileet 2005 og KIFO sitt prosjekt om Grunnlova som nasjonalt symbol, har vi gjennomført et prosjekt som dokumenterer og analyserer feiringa av Grunnlovsjubileet 2014. Et særlig fokus er religionen og Den norske kirke sin rolle under jubileumsfeiringen. I 2017 ble resultatene publisert i en bok på Pax Forlag og presentert på et lanseringsseminar på Litteraturhuset i Oslo.

Relevant religion? Omtale og forming av religion i skandinaviske livsstilblader 1988, 1998 og 2008

Bemanning: Ann Kristin Gresaker, ph.d.-prosjekt

Ferdigstilling: 2017

Finansieringskilder: Nordisk samarbeidsnemd for humanistisk og samfunnsvitenskapelig forskning (NOS-HS), NORDCORP, (i perioden 1.4.2010 – 31.3.2014), KIFO.

Prosjektbeskrivelse: Artikkelbasert avhandling som undersøker hvordan skandinaviske kvinne-, manne- og familieblader omtaler religion i årene 1988, 1998 og 2008, via en kvantitativ innholdsanalyse og kvalitative tekstanalyser. Følgende overordnede spørsmål stilles: Hvordan omtaler og former skandinaviske/nordiske livsstilblader religion som tema i årene 1988, 1998 og 2008? Hvilken betydning har kjønn for de måter religion omtales og formes?

Tweens i trosopplæringen

Bemanning: Pål Ketil Botvar, Ann Kristin Gresaker og Ånund Brottveit

Ferdigstilling: 2018

Finansiering: Blå Kors

Prosjektbeskrivelse: På bakgrunn av tidligere prosjektsamarbeid med Blå kors samles det inn data om arbeid med unge i aldersgruppen 9-13 år i kristne trossamfunn og organisasjoner. Hovedvekten legges på Den norske kirkes trosopplæring. Problemstillingen handler om forebygging av sosiale og psykiske problemer blant barn og unge. Man ønsker å sammenlikne arbeidet som gjøres i ulike organisasjoner og blant ulike grupper av barn.

Religion og humor i norske medier

Bemanning: Pål Ketil Botvar, Ann Kristin Gresaker

Ferdigstilling: 2017

Finansiering: Fritt ord, Medietilsynet, KIFO

Prosjektbeskrivelse: Relasjonen mellom religion og humor har vært spenningsfylt. De forhandler stadig for å finne måter å forholde seg til hverandre på. Forskningsprosjektet Humor og religion i norske medier – konflikt, dialog, endring, undersøker ulike sider ved relasjonen mellom religion og humor i norske medier. Dette inkluderer produksjon av religionshumor, humoristiske fremstillinger av religion i ulike medier og ulike religiøse og ikke-religiøse gruppers respons på og holdninger til religionshumor. Planlegger å gi ut bok.

Ungdom, New Age og individualisering

Bemanning: Pål Ketil Botvar

Ferdigstilling 2017

Finansiering: KIFO

Samarbeidspartnere: Irene Trysnes og Ida Marie Høeg, begge Universitetet i Agder.

Prosjektbeskrivelse: På bakgrunn av allerede innsamlet materiale fra tidligere prosjekt samt noen nye intervjuer, utvikler Irene Trysnes og undertegnede en felles artikkel til boka Ung Religion som Ida Marie Høeg redigerer. I artikkelen sammenliknes unge og eldre nyreligiøse med hensyn til individualismeorientering. En ser også på deres forhold til fellesskap og organisasjoner – såkalt sosial kapital. De ekspressive og subjektivistiske trekkene i nyreligiøsiteten antas å appellere til yngre. Antakelsen blir undersøkt og diskutert på bakgrunn av spørreskjemaer til abonnenter på bladet «Visjon», samt intervjuer med personer som er aktive i et nyreligiøst miljø. Skrev også en anmeldelse av Gilhus mfl sin bok om New Age i Norge med relevans til prosjektet.

Tros- og livssynsmangfold i Oslo

Bemanning: Sindre Bangstad

Ferdigstilling: 2017

Finansiering: Mangfoldsutvalget i Oslo kommune (OXLO) via Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL), Kirkelig Dialogsenter (KD) og Drammen og omegn tros- og livssynsforum (DOTL).
Prosjektbeskrivelse: Kartlegging av tros- og livssynsmangfold på bydelsnivå i Oslo kommune.

Kjendiser, religion og kjønn i norske kvinne- og manneblader for unge

Bemanning: Ann Kristin Gresaker

Ferdigstilling: 2018

Finansiering: KIFO

Samarbeidspartnere: Ida Marie Høeg, Universitetet i Agder. Prosjektbeskrivelse: Basert på kjendisstoff i kvinnebladet Det Nye og mannebladet Mann over en 30-årsperiode (1998–2015/2016), undersøker artikkelen hvordan kjendiser snakker om religion og livssyn, hvilke former for religion som synliggjøres og hvordan bladet fremstiller kjendisers forhold til religion. Studien er også opptatt av hvordan kjønn spiller inn i de måter kjendisenes forhold til religion og livssyn fremstilles. Artikkelen inngår i bok om ungdom og religion med Ida Marie Høeg som redaktør og utgis på Universitetsforlaget i 2017.

Når vinden gir svar. Bob Dylans norske følgesvenner

Bemanning: Pål Ketil Botvar

Ferdigstilling: 2017

Finansiering: NFF-stipend

Prosjektbeskrivelse: Prosjektet handler om utvikling av en fagbok om Bob Dylan fans i Norge. Prosjektet baserer seg på teori om fandom, samt teorier om populærkultur og religion. I prosjektet sammenliknes Dylan-fans med ulikt ideologisk ståsted. Vi ser også på betydningen av bakgrunnsforhold som alder, kjønn, bosted og utdanningsnivå. Prosjektet tar både utgangspunkt i kvalitative og kvantitative data.

Urban Management of Religious Diversity

Bemanning: Ånund Brottveit, Ann Kristin Gresaker

Ferdigstilling: 2018

Finansiering: The German Federal Ministry of Education and Research via Universitetet i Stavanger, KIFO.

Samarbeidsparter: Geir Skeie, Universitetet i Stavanger, Øystein L. Johannessen og Dag Husebø, VID Stavanger, Anna Körs, Universität Hamburg

Prosjektbeskrivelse: I samarbeid med Universitetet i Stavanger/VID Stavanger, er KIFO ansvarlig for en lokal studie i Oslo. Casestudien er del av det komparative prosjektet Religious Dialogue in Modern Societies/ReDi ledet av Geir Skeie (UiS), med lignende studier i London og Hamburg. Følgende forskningsspørsmål stilles: 1) hvordan «byen» forstått som visse nøkkelaktører i politikk og forvaltning og sivilsamfunnsorganisasjoner håndterer religiøs mangfold, 2) hvilke ideer og mål disse aktørene har, og 3) hvilken rolle tros- og livssynsaktiviteter har i denne konteksten.

Under horisonten: Om hverdagslig sekularitet og toleranse blant unge med muslimsk minoritetsbakgrunn i et flerkulturelt Oslo Øst

Bemanning: Sindre Bangstad

Ferdigstilling: 2017

Finansiering: KIFO

Samarbeidspartnere: Ida Marie Høeg, Universitetet i Agder

Prosjektbeskrivelse: Bestilt kapittelbidrag/artikkel til redigert bok om ungdom og religion med professor Ida Marie Høeg (UiA) som redaktør som utgis på Universitetsforlaget i 2017. Artikkelen tar utgangspunkt i data fra et NFR FRIHUMSAM-finansiert forskningsprosjekt (2010-13) om liberalitet og sekularitet blant unge med muslimsk minoritetsbakgrunn på Oslo Øst.

5.3 LIVSSYN, VERDIER OG ETIKK

Dette forskningsområdet fokuserer på:

- Tros- og livssynssamfunnenes engasjement i etiske spørsmål
- Betydningen av tro og livssyn for verdier og holdninger i samfunnet
- Religion, rettigheter og lovgivning
- Samfunnsutvikling og verdikonflikter

Verdier, religion og menneskerettigheter

Bemanning: Pål Ketil Botvar.

Ferdigstilling: 2017

Finansiering: Trosopplæringsreformen (KR) og KIFO

Tidsforbruk: 2 mnd.

Prosjektet inngår delvis i egen forskningstid

Funksjon: Prosjektleder

Prosjektbeskrivelse: Prosjektet handler om ungdom, religion og holdninger til menneskerettigheter. Det er samlet inn spørreskjemasvar fra ca. 1000 ungdommer ved 20 videregående skoler i Oslo og Akershus. Materialet er representativt for ungdomsbefolkningen på viktige bakgrunnsvariabler. Prosjektet er et samarbeid mellom ca. 20 europeiske land, og koordineres fra universitetet i Wurzburg, Tyskland. I prosjektet sammenliknes ulike religiøse gruppers syn på menneskerettigheter i europeiske storbyer.

Søndagen som annerledesdag

Bemanning: Pål Ketil Botvar, Sindre Bangstad

Ferdigstilling 2017

Finansiering: KUD

Prosjektbeskrivelse: KIFO skal utarbeide en kunnskapsoversikt basert på eksisterende og relevant forskning på sosiale og kulturelle aspekter ved større endringer i søndagshandelen. Som ledd i prosjektet vil KIFO undersøke argumenter brukt i høringssvarene etter regjeringens forslag til å åpne for økt bruk av søndagshandel. Vi tar særlig for oss følgende tre områder: 1) Forskning på søndagen som fridag for velvære og livskvalitet, 2) Forskning på tidsbruk og fritidsmønster, 3) Forskning på konkrete konsekvenser av endringer i forretningslivets åpningstider. Hovedvekten vil bli lagt på norsk og annen nordisk forskning. Rapport leveres i utgangen av mars 2017.

Rasebegrepets fortid og nåtid

Bemanning: Sindre Bangstad

Ferdigstilling: 2017

Finansiering: KIFO

Prosjektbeskrivelse: Vitenskapelig artikkel bestilt av Sosiologisk Tidsskrift med utgangspunkt i boken Hva er rasisme (Universitetsforlaget, 2015). Antatt for publisering i 2017.

Nasjonale symboler og nasjonsbygging. En studie av bruk av nasjonale symboler under folkeavstemningen i Skottland 2014, Brexit-avstemningen i Storbritannia 2016 og i norske avstemninger om medlemskap i EU i 1972 og 1994

Bemanning: Olaf Agedal

Ferdigstilling: 2017

Finansiering: KIFO

Prosjektbeskrivelse: Prosjektet analyserer bruk av nasjonale symboler under folkeavstemninger ut fra et nasjonsbyggingsperspektiv. Det empiriske grunnlaget er fra folkeavstemningen i Skottland 2014 som sammenlignes med folkeavstemningene om norsk og britisk medlemskap i EU i 1972, 1994 og 2016. Foreløpige resultater fra prosjektet ble presentert på en statsvitenskapelig konferanse i Edinburgh september 2015. Videre publisering som artikkel i fagtidsskrift.

5.4 ANALYSE AV OG FORSKNING PÅ REGISTERDATA OG STATISTIKK PÅ KIRKE-, RELIGIONS- OG LIVSSYNSFELTET

Arbeid med Tro- og livssynsundersøkelsen

Bemanning: Tore Witsø Rafoss, Pål Ketil Botvar

Ferdigstilling: 2017

Finansiering: KIFO

Prosjektbeskrivelse: Arbeid med data fra Tro- og livssynsundersøkelsen (TLU) for å se om denne bør utnyttes ytterligere. TLU var en stor survey-undersøkelse utført i 2012, og den inneholder mye informasjon om nordmenns religiøse tro og praksis. Det er arbeidet spesielt med fokus på dåp og med henblikk på en vitenskapelig publikasjon. Man har analysert hvordan mors og fars religiøse tilhørighet påvirker om et barn blir døpt eller ikke. Disse funnene dannet grunnlaget for en kronikk i Vårt Land 25. oktober 2016.

Arbeid for kirkerådet/Medlemsutvikling i Dnk blant unge voksne

Bemanning: Tore Witsø Rafoss

Ferdigstilling: Høsten 2017

Finansiering: KIFO

Arbeid med data fra Tro- og livssynsundersøkelsen (TLU) for å analysere sammenhenger mellom alder og medlemskap i Den norske kirke, med spesielt fokus på de yngre medlemmene. Det blir sett på endringer i medlemsmassen over tid og hvordan dette må forstås med utgangspunkt i demografiske endringer i befolkningen. Prosjektet undersøker hva som kjennetegner de unge medlemmene, deres tro og tilhørighet, deres meninger og deres kontakt med kirken. Vi analyserer hva som kjennetegner de som vurderer å melde seg ut av kirken, og de som har meldt seg ut, inkludert analyser av det store antallet mennesker som valgte å melde seg ut i 2016. Resultatene publiseres i KIFOs rapportserie.

5.5 ANDRE PROSJEKTER

Anthropology of our Times

Bemanning: Sindre Bangstad m. fl.

Ferdigstilling: 2017

Finansiering: KIFO

Prosjektbeskrivelse: Anthropology of our Times er en redigert antologi basert på en serie i public anthropology som Bangstad koordinerte på Litteraturhuset i Oslo i perioden 2009 til 2014, med finansiering fra stiftelsen Fritt Ord. Boken inneholder intervjuer med ledende internasjonale antropologer som Didier Fassin, Claudio Lomnitz, Angelique Haugerud, Richard Ashby Wilson, David Price, Ruben Andersson, Magnus Marsden og Parvis Ghassem-Fachandi. Til boken har Bangstad skrevet en innledning, og Prof Thomas Hylland Eriksen et forord. Boken er antatt for publisering av Palgrave MacMillan i New York i juli 2017.

Verktøykasse for kvalitativ analyse: en innføring i hvordan man bruker teori

Bemanning: Tore Witsø Rafoss, Lars E. F. Johannessen (HiOA) og Erik Børve Rasmussen (HiOA).

Ferdigstilling: 2018

Finansiering: KIFO

Prosjektbeskrivelse: Å skrive en bok om Kvalitativ analyse. Har avtale med Universitetsforlaget.

Soldiers Without a War: Competing Framings of the Norwegian Engagements in Afghanistan

Bemanning: Tore Witsø Rafoss og Elin Gustavsen

Ferdigstilling: i løpet av 2018.

Finansieringskilder: KIFO

Prosjektbeskrivelse: Jeg skriver en artikkel sammen med Gustavsen (ansatt ved Institutt for forsvarsstudier) om det norske ordskiftet om militære operasjoner i Afghanistan og hvordan dette tolkes av Afghanistan-veteraner.

Museum som minnepolitiske aktører.

Bemanning: Olaf Agedal, Ottar Grepstad (prosjektleder), nettverk av museumsansatte

Ferdigstilling: 2018

Finansiering: Norsk Kulturråd

Prosjektbeskrivelse: Prosjektet er et nettverkssamarbeid mellom ansatte i kunstmuseum.

Prosjektet analyserer museumsarbeid ut fra et minnepolitisk perspektiv; dvs analysere hvordan verdier og interesser i samtiden påvirker museene sin fremstilling av fortida. Resultatene publiseres i bok våren 2018 (der jeg også bidrar med et kapittel).

Selvhjelpsbok – Antologi for forskningen på selvhjelpsgrupper

Bemanning: Ånund Brottveit

Ferdigstilling: 2017

Finansiering: Helsedirektoratet/NIBR/KIFO

Samarbeidspartnere: Nora Gotaas (prosjektleder) og Hilde H. Zeiner (medredaktør),

NIBR/Helsedepartementet; Marte Feiring, HiOA

Prosjektbeskrivelse: Redaktør og forfatter i bokprosjekt basert på selvhjelpsforskningen. Forskerne har analysert fremveksten av den nye formen for selvorganiserte selvhjelpsgrupper, promotert av

organisasjonen Selvhjelp Norge. Prosjektet «Endringsarbeid i selvhjelpsgrupper» er administrert av Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR).

Norway-A Lack of Reckoning?

Bemanning: Sindre Bangstad

Ferdigstilling: 2017

Finansiering: Friedrich Ebert Stiftung Berlin

Prosjektbeskrivelse: Utredning om komparative erfaringer med terror for en rapport fra Friedrich Ebert Stiftung i Berlin.

6.1 BØKER

- Bangstad, Sindre (red). 2017. *Anthropology Of Our Times: An Edited Volume in Public Anthropology*. New York og London: Palgrave MacMillan. (nivå 2)
- Furseth, Inger (red). 2017. *Religious Complexity in the Public Sphere. Comparing Nordic Countries*. New York: Palgrave Macmillan. (nivå 2)
- Olaf Aagedal, Pål Ketil Botvar og Ånund Brottveit 2017. *Kunsten å jubilere. Grunnlovsfeiring og minnepolitikk*. Oslo: Pax forlag. (nivå 1)

6.2 ARTIKLER I BØKER

- Sindre Bangstad. 2017. Under horisonten Om hverdagslig sekularitet blant unge muslimer, s. I *Religion og ungdom*, redigert av Ida Marie Høeg, 199-214. Oslo: Universitetsforlaget 2017. (nivå 1)
- Sindre Bangstad 2017e (med Olav Elvin). «Norway», I *Yearbook of Muslims in Europe – vol. 9*, redigert av Oliver Scharbrodt mfl., 503-520. Leiden og Boston: Brill. (nivå 1)
- Mia Lövheim, Jonas Lindberg, Pål Ketil Botvar, Henrik Reintoft Christensen, Kati Niemelä, and Anders Bäckström. 2017. «Religion on the political agenda». I *Complexity in the Public Sphere - Comparing Nordic Countries*, redigert av Inger Furseth, 137-191. Palgrave Macmillan (nivå 2).
- Pål Ketil Botvar og Irene Trysnes. 2017. «- Jeg kaller det Stine-tro. Unge mennesker, individualisering og nyreligiøsitet» i *Ungdom og religion*, redigert av Ida Marie Høeg, 136-157. Oslo: Universitetsforlaget (nivå 1).
- Pål Ketil Botvar. 2017. «Historiske jubileer og nasjonale verdier. Den folkelige deltakelsen i grunnlovsarrangementene». I *Kunsten å jubilere. Grunnlovsjubileet som minnepolitikk*, redigert av Olaf Aagedal, Pål Ketil Botvar og Ånund Brottveit, 51-82. Oslo: Pax Forlag (nivå 1).
- Olaf Aagedal og Pål Ketil Botvar. 2017. «Jubileumsfeiring i valgkirkene fra 1814». I *Kunsten å jubilere. Grunnlovsjubileet som minnepolitikk*, redigert av Olaf Aagedal, Pål Ketil Botvar og Ånund Brottveit, 99-108. Oslo: Pax Forlag (nivå 1).
- Pål Ketil Botvar. 2017. "May children attend church services during school hours? How debates on religion in the public sphere affect Norwegian schools". I *Religion, Education and Human Rights. Theoretical and empirical perspectives*, redigert av Anders Sjöborg Hans-Georg Ziebertz, 77-90. Heidelberg: Springer. (nivå 1).
- Pål Ketil Botvar. 2017. "Social capital and public forms of religion. Attitudes to visible religion among Norwegian high school students". I *Religion and Civil Human Rights in Empirical Perspective*, redigert av Hans-Georg Ziebertz og Carl Sterkens, 141-157. Heidelberg: Springer. (nivå 1).
- Brottveit, Ånund. 2017. «En flerkulturell feiring?» I *Kunsten å jubilere. Grunnlovsjubileet 2014 som minnepolitikk*. Redigert av Olaf Aagedal, Pål Ketil Botvar og Ånund Brottveit. Oslo: Pax forlag. (nivå 1)
- Brottveit, Ånund. 2017. «Grunnlovsjubileet 2014 og Hundreårsmarkeringen i 2005» I *Kunsten å jubilere. Grunnlovsjubileet 2014 som minnepolitikk*. Redigert av Olaf Aagedal, Pål Ketil Botvar og Ånund Brottveit. Oslo: Pax forlag. (nivå 1)

- Gresaker, Ann Kristin. 2017. «Kjendisvennlig religion. Religion og kjønn i kvinne- og manneblader for unge.» I Ung religion, redigert av Ida Marie Høeg. Oslo: Universitetsforlaget. (nivå 1)
- Lundby, Knut, Henrik Reintoft Christensen, Ann Kristin Gresaker, Mia Lövheim, Kati Niemelä og Sofia Sjö med Marcus Moberg og Árni Svanur Daníelsson. 2017. Religion and the Media: Continuity, Complexity, and Mediatization. I Religious complexity in the public sphere. Comparing Nordic countries, redigert av Inger Furseth, 193–249. Cham: Palgrave Macmillan. (nivå 2)
- Furseth, Inger. 2017. «Introduction». I Religious Complexity in the Public Sphere. Comparing Nordic Countries, redigert av Inger Furseth, 1-29. New York: Palgrave Macmillan. (nivå 2)
- Furseth, Inger, Lars Ahlin, Kimmo Ketola, Annette Leis-Peters og Bjarni Randver Sigurvinsson. 2017. «Changing Religious Landscapes in the Nordic Countries». I Religious Complexity in the Public Sphere. Comparing Nordic Countries, redigert av Inger Furseth, 31-80. New York: Palgrave Macmillan. (nivå 2)
- Furseth, Inger, Lars Ahlin, Kimmo Ketola, Annette Leis-Peters, Pål Repstad, Bjarni Randver Sigurvinsson og Sivert Skålvoll Urstad. 2017. «Faith and Worldview Communities and Their Leaders – Inward or Outward Looking?» I Religious Complexity in the Public Sphere. Comparing Nordic Countries, redigert av Inger Furseth, 251-289. New York: Palgrave Macmillan. (nivå 2)
- Furseth, Inger. 2017. «Secularization, Deprivatization or Religious Complexity?». I Religious Complexity in the Public Sphere. Comparing Nordic Countries, redigert av Inger Furseth, 291-312. New York: Palgrave Macmillan. (nivå 2)
- Furseth, Inger. 2017. The Return of Religion in the Public Sphere? The Public Role of Nordic Faith Communities. I Institutional Change in the Public Sphere. Views on the Nordic Model, redigert av Fredrik Engelstad, Kari Steen-Johnsen, Håkon Larsen og Jon Rogstad, 221-240. Berlin: DeGruyter (nivå 1)
- Furseth, Inger 2017. «Kvinnenenes plass I haugebevegelsen». I Hans Nielsen Hauge. Fra samfunnsfiende til ikon, redigert av Knut Dørum og Helje Kringlebotn Sødal, 133-156. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (nivå 1)
- Breistein, Ingunn Folkestad og Furseth, Inger. 2017. «A coherent public policy on religion in Norway? An analysis of the 2013 report «A Society Open to Religious and Worldview Diversity». I Public Commissions on Cultural and Religious Diversity. Analysis, Reception and Challenges, redigert av Solange Lefebvre og Patrice Brodeur, 217-239. London: Routledge. (nivå 2)
- Aagedal, Olaf. 2017. «Innleiing: å feire fortida». I Kunsten å jubilere. Grunnlovsjubileet som minnepolitikk, redigert av Olaf Aagedal, Pål Ketil Botvar og Ånund Brottveit, 11-22. Oslo: Pax Forlag. (nivå 1)
- Aagedal, Olaf og Botvar, Pål Ketil. 2017. «Jubileumsfeiring i valgkirkene fra 1814». I Kunsten å jubilere. Grunnlovsjubileet som minnepolitikk, redigert av Olaf Aagedal, Pål Ketil Botvar og Ånund Brottveit, 99-108. Oslo: Pax Forlag (nivå 1).
- Aagedal, Olaf. 2017. «Iscenesetjing av ei ny 1814-forteljing». I Kunsten å jubilere. Grunnlovsjubileet som minnepolitikk, redigert av Olaf Aagedal, Pål Ketil Botvar og Ånund Brottveit, 143-160. Oslo: Pax Forlag. (nivå 1)

- Agedal, Olaf. 2017. «Minnepolitiske spor». I *Kunsten å jubilere. Grunnlovsjubileet som minnepolitikk*, redigert av Olaf Agedal, Pål Ketil Botvar og Ånund Brottveit, 224-240. Oslo: Pax Forlag. (nivå 1)

6.3 ARTIKLER I TIDSSKRIFTER

- Bangstad, Sindre. 2017. «Rasebegrepets fortid og nåtid», *Norsk Sosiologisk Tidsskrift* 24 (3), 233-251. (nivå 1)
- Bangstad, Sindre. 2017. «Anthropological Publics, Public Anthropology: AN AAA Annual Meeting Roundtable», *HAU: Journal of Ethnographic Theory* 7 (1): 489-508. (nivå 1)
- Bangstad, Sindre. 2017. «Three Propositions», *Critical Muslim* 24 (3), 52-61. (Populærvitenskapelig).
- Pål Ketil Botvar. 2017. «Hvorfor er unge mer positive til politiske enn religiøse rettigheter?» *Religion og livssyn. Tidsskrift for religionslærerforeningen*, 3/2017: 5-11. (Populærvitenskapelig)

6.4 RAPPORTER

- Sindre Bangstad. 2017. «Norway – A Lack of Reckoning?» Rapportbidrag i *Democracy And Terrorism – Experiences In Coping With Terror Attacks*, redigert av Anna Kellner. Berlin: Friedrich Ebert Stiftung.
- Rafoss, Tore Witsø. 2017. *Nordmenns bibelbruk. KIFO Rapport 2017: 1*. Oslo KIFO.
- Botvar, Pål Ketil og Bjarke S. Mortensen. 2017. *Tro, tillit og toleranse. Unges holdninger til menneskerettigheter i en flerkulturell kontekst. KIFO-rapport 2017: 2*. Oslo: KIFO.
- Rafoss, Tore Witsø. 2017. *Unge voksne og Den norske kirke: Medlemskap, tro og tilhørighet. KIFO Rapport 2017: 3*. Oslo KIFO.

6.5 BOKANMELDELSE I VITENSKAPELIG TIDSSKRIFT/FAGTIDSSKRIFT

- Furseth, Inger. 2017. *Line Nyhagen og Beatrice Halsaa: Religion, Gender and Citizenship. Women of Faith, Gender Equality and Feminism*. New York: Macmillan. *NORA - Nordic Journal of Feminist and Gender Research*.
- Bangstad, Sindre. 2017. Susanna Mancini og Michel Rosenfeld (red.) 2014. *Constitutional Secularism in an Age of Religious Revival*. Oxford University Press. *Religious Studies Review* 43 (1): 52.
- Bangstad, Sindre. 2017. Mattias Gardell (2015). *Raskrigaren: Seriemördaren Peter Mangs*. Leopolds Förlag, Stockholm. *Sociologisk Forsking* 54 (1-2): 144-146.
- Bangstad, Sindre. 2017. Richard Werbner (2015). *Divination's Grasp: African Encounters With The Almost Said*. Indiana University Press, Bloomington. *American Ethnologist* 44 (2).
- Bangstad, Sindre. 2017. Lara Deeb and Jessica Winegar (2015). *Anthropology's politics: Disciplining the Middle East*. *Journal of the Royal Anthropological Institute* 23 (4): 851- 52.
- Pål Ketil Botvar. 2017. Ingvild Sælid Gilhus, Siv Ellen Kraft, & James R. Lewis (eds.) *New Age in Norway*. Leiden: Brill. *Journal of religion in Europe* 10 (2017): 487-495. (nivå 1)

6.6 BEDØMMELSESKOMITEER (DR.AVH., DISPUTASER, TILSETTINGER)

Sindre Bangstad

- Medlem av disputaskomite for Jakob Christiansen Stenholts PhD Thesis Identity Politics of The New European Right: Inspirations, Ideas and Influences, School of Culture And Society, University of Aarhus, 2017.
- Medlem av tilsettingskomite for doktorgradsstipendiat i radikaliserings og kontraekstremisme, Avdeling For Lærerutdanning, Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA), 2017.
- Levert bestilt vurdering av søknad om forskningsfinansiering til Riksbankens Jubileumsfond, Stockholm, Sverige. 2017.
- Levert bestilt vurdering av søknad om forskningsfinansiering til Austrian Science Found (FSW), Wien, Østerrike. 2017.

Tore Witsø Rafoss

- Ansettelseskomite, Ph.D.-stilling ved UiA, sammen med prof. Anne Marie Støkken.

6.7 FOREDRAG OG GJESTEFØRELESNINGER

Sindre Bangstad

- Den nye høyrepopulismen i Europa. Invitert foredrag Studentersamfunnet i Ås/Ungdom mot EU. NMBU, Ås, 14. februar.
- Ekstremisme i ekstremismens tid. Invitert foredrag Antropologidagene ved NTNU. Litteraturhuset i Trondheim. 15. februar.
- Hvorfor er interseksjonalitet viktig for å bekjempe rasisme, sexismen og kvinneundertrykking? Forum For Bevisste Valg, MiRA-Senteret 2.mars.
- Rasisme og islamofobi. Arrangement i regi av ICC-Moskeen i Oslo, Thon Hotel Triaden, Rasta/Lørenskog 5.mars.
- Hatprat og juridiske konsekvenser. Arrangement i regi av Oslopolitiet, SaLTo, SeFI, Oslo Kommune og PRIO. PRIO (Institutt For Fredsforskning). 22. mars.
- Søndag som annerledesdag? Rapportpresentasjon, Kulturdepartementet, Oslo 26. april.
- Religiøs mangfold som politisk utfordring – eksempelet islam. Foredrag ved KIFO-Seminaret 2017: Tros- og livssynsdialoger i storbyen, Oslo 1. juni.
- Governing Islam in Populist Times. Invitert gjesteforelesning ved Access Europe Summer School, University of Amsterdam, Nederland 20. juni.
- Mitt liv som 'islamforsker.' Invitert foredrag ved seminar for studenter ved Institutt For Kriminologi, Universitetet i Oslo, 17. august.
- Islamofobe holdninger. Invitert foredrag ved Kunnskap om radikaliserings og voldelig ekstremisme. Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA), 24. august.
- Anthropology Of Our Times. Invitert foredrag og boklansering ved Moesgaard Etnografiske Museum/Aarhus Universitet, 30. august.
- Rettssaker om hatytringer og strukturell rasisme. Invitert foredrag ved endagskonferanse om Normalisering av rasisme, RadikalPortal/Lene Auestad, Litteraturhuset i Oslo, 23.september.
- Fake news and societal consequences. Invitert innlegg ved endagskonferanse om fake news, Nordisk Ministerråd, Nordatlantens Brygge, København, Danmark, 29. september.
- Fundamentalisme – radikaliserings – ekstremisme. Foredrag for SOSGEO 2700, Universitetet i Oslo, Blindern, 26. oktober.

Pål Ketil Botvar

- The Problem of Socio-Economic Rights in a Scandinavian Welfare State Context. The legitimacy of the Welfare State in times of migration. Empirical perspectives on Religion and socioeconomic Human Rights in a time of global Migration. University of Uppsala. Uppsala/Sverige. 6.-9. desember.
- Hvordan fungerte Kirkevalget 2015? Åpen folkekirkes kirkedemokratiseminar. Litteraturhuset i Oslo, 29. mai.
- Tro, tillit og toleranse. Holdninger til menneskerettigheter blant unge. Presentasjon av KIFO-rapport på Litteraturhuset i regi av Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Kifo - Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning, VID – vitenskapelige høyskole. Oslo, 11. september.
- The Beatles og kristen tro. Foredrag sammen med Geir Winters på familieleir i regi av KFUK/M. Knattholmen 20. juli.

Ånund Brottveit

- Religiøst mangfold – Religionsfrihet eller integreringshindring? Presentasjon sammen med Ann Kristin Gresaker. KIFO-seminar. VID vitenskapelige høyskole, Oslo. 1. juni.
- Tros- og livssynsdialog. Et redskap i myndighetenes mangfoldspolitikk? Foredrag på Seminar i forskergruppa Religiøse minoriteter og religiøst mangfold. Universitetet i Agder, Kristiansand 19. oktober 2017.

Inger Furseth

- Extending the old road: Managing religious diversity in Scandinavian Welfare States. Colloque International et Interdisciplinaire: 10 Ans Après La Commission Et Le Rapport Bouchard-Taylor (2007-8), University of Montreal, Canada, 20 oktober 2017
- Future studies in the sociology of religion. Religion and Diversity Final Conference, Ottawa University, 28. oktober 2017.

Ann Kristin Gresaker

- Religiøst mangfold – Religionsfrihet eller integreringshindring? Presentasjon sammen med Ånund Brottveit. KIFO-seminar. VID vitenskapelige høyskole, Oslo. 1. juni.
- Humor og religion i norske medier – konflikt, dialog, endring. Foredrag på Seminar i forskergruppa Religiøse minoriteter og religiøst mangfold. Universitetet i Agder, Kristiansand 19. april 2017.

Tore Witsø Rafoss

- Kulturproduksjon og kulturkonsum. Forelesning på UiO, SOS2500. 23. januar.
- Paneldeltager på konferanse om 22. juli. 22. juli-senteret. 10. februar.
- Reaksjoner på terrorens logikk. Forelesning på Kriseledelse, Rena, Høgskolen i Hedmark. 15. februar.
- Undervisning på Westerdals, 27. februar.
- "Kategorisering, grenser og mat. Forelesning på UiO, SOS2500. 6. mars.
- Presentasjon av rapport for Bibelselskapet, Thon Hotell Opera, 29. mai.
- Kulturproduksjon og kulturkonsum. Forelesning på UiO, SOS2500. 30. august.
- Undervisning på Westerdals, 25 og 28. september.
- Kategorisering, grenser og mat. Forelesning på UiO, SOS2500. 25 oktober.
- Sosiale og kulturelle mønstre: Pierre Bourdieu. Forelesning på UiO, KULKOM. 14. november.

Olaf Agedal

- Folkefest i reformasjonsbyen - byprofilering gjennom ei nasjonal feiring. Prosjektet Museer som minnepolitiske aktører. Ibsenmuseet, Oslo. 20 mars.
- The National Day as Celebration of Civil Society. Symposiet Social Order, Collective Rituals, Collective Conflicts. Universitetet i Agder, Kristiansand. 19.mai.
- Kunsten å jubilere. Foredrag på konferansen Kunsten å jubilere. Institutt for AHKR, Universitetet i Bergen. 31.mai.
- Frå vekkingshus til grendehus og kulturminne. Konferanse om bedehuset. Menighetsfakultetet, Oslo. 7.september.
- Reformasjonsfeiring som minnepolitikk. Reformasjonen i et tverrfaglig og nordisk komparativt perspektiv. Vitenskapsakademiet. Oslo, 9.november.
- Reformasjonen og bedehuskulturen. Åpning av utstilling om reformasjonen i Norge. Folkemuseet. Oslo. 12.mars.
- Kunsten å jubilere. Innleiing på boklanseringsseminar. Litteraturhuset, Oslo. 3. mai.
- Bedehus og bedehuskultur. Husvik bedehusforening, Tønsberg. 8.november.
- Bedehuskulturen. Innledninger til teaterstykket Etterlyst Jesus. Det norske teateret. 26.april, 7.juni.

6.8 PAPERPRESENTASJON VED VITENSKAPELIG KONFERANSE

Sindre Bangstad

- Dancing Around the Golden Calf?: Countering 'radicalization' into violent extremism in Norway 2010-2016. Risk, Roots and Responses: Nordic Conference on research on violent extremism, Universitetet i Göteborg/Segerstedts Institutet, 24. April 2017.
- Serving the Norwegian State With Islamophobia: Analyzing the rhetoric on Islam and Muslims of Hege Storhaug and Human Rights Service (HRS) in Norway. Global and Local Islamophobias Workshop. C-REX/University of Oslo, 09.September 2017.
- Serving the Norwegian people with Islamophobia: Analyzing the rhetoric on Islam and Muslims of Hege Storhaug and Human Rights Service (HRS) in Norway. Racism and Welfare: Conference in Racism Studies. CEMFOR/Uppsala University, 11. Oktober 2017.

Pål Ketil Botvar

- Religion and Humor According to General Population Surveys. 34th ISSR Conference: Religion, Cooperation and Conflict in Diverse Societies. International Society for the Sociology of Religion (ISSR). Lausanne, Switzerland 4.–7. juli 2017.
- Views on religious freedom among young people in Belarus and Norway: Similarities and contrasts. The 34th Biennial Conference of the International Society for the Sociology of

Religion (SISR), University of Lausanne 4 Jul and 7 Jul 2017. Fellespaper sammen med Ola Breskaya.

- Bob Dylan fans and religion. 'I Am Not There': International Conference on Bob Dylan. Faculty of Social Sciences and Humanities, NOVA University of Lisbon, Portugal. 18.-19. Mai.

Ånund Brottveit

- «Urban Management of Religious Diversity – Oslo case». Sammen med Ann Kristin Gresaker. 8th Conference of the international research project ReDi: Religion and Dialogue in Modern Societies. University of Hamburg 8 – 10. February 2017.
- «Religiøst mangfold – religionsfrihet eller integreringshindring?» (sammen med Ann Kristin Gresaker) KIFO-seminar: Tros- og livssynsdialoger i storbyen. KIFO, Oslo, 1. juni.
- «Faith and world view dialogues and conflict reduction». 34th ISSR Conference: Religion, Cooperation and Conflict in Diverse Societies. International Society for the Sociology of Religion (ISSR). Lausanne, Switzerland 4.–7. July 2017.

Inger Furseth

- The Role Of Women In Religious Extremist Movements. 34th ISSR Conference, Lausanne, Switzerland, 4-7. juli 2017.
- Authors Meet Critics. Book: Religious Complexity In The Public Sphere. Comparing Nordic Countries. New York: Palgrave Macmillan. Authors: Inger Furseth (University Of Oslo, Norway), Lene Kühle (Aarhus University, Denmark), Mia Lövheim (Uppsala University, Sweden), Henrik Reintoft Christensen (Aarhus University, Denmark). Critics: Michele Dillon (University Of New Hampshire, Nh, Usa), Jörg Stolz (University Of Lausanne, Switzerland), Margit Warburg (Copenhagen University, Denmark). 34th ISSR Conference, Lausanne, Switzerland, 4-7. juli 2017.
- The public presence of religion - controversies over gender? Annual Meeting. Association for the Sociology of Religion 79th Annual Meeting, Montreal, Canada, August 13-14 2017.

Ann Kristin Gresaker

- «Urban Management of Religious Diversity – Oslo case». Sammen med Ånund Brottveit. 8th Conference of the international research project ReDi: Religion and Dialogue in Modern Societies. University of Hamburg 8 – 10. February 2017.
- Jokes on religion, gender and sex in the Norwegian men's magazine Vi Menn. The 34th ISSR Conference, organisert av the International Society for the Sociology of Religion: Religion, Cooperation and Conflict. Lausanne, Sveits. 4.–7. juli 2017.

Tore Witsø Rafoss

- Presentasjon i gruppen "kultursosiologi" ved Sosiologisk vinterseminar. Norsk sosiologiforening. Geilo. 3.–5. februar 2017.
- To baptize or not to baptize? Society for the Sociology of Religion (ISSR). Lausanne, Switzerland 4.–7. juli.

6.9 FRAMTREDEN I MEDIA: KRONIKKER, ARTIKLER, INTERVJUER

Sindre Bangstad

- VG. Forsker om hverdagsrasisme: Grensen for hva som er greit, er endret. Intervju. 19. januar.
- VG. Rolness og rasismefornektelser. Kronikk. Medforfatter: Cora Alexa Døving. 25. januar.

- Anthropology News. Public Anthropology in an attention economy. Kronikk. 26. januar. <http://www.anthropology-news.org/index.php/2017/01/26/public-anthropology-in-an-attention-economy/>
- Politiken (Danmark). Formodet terrorist fra Quebec er en skakglad og racistisk antropolog (dansk). Intervju. 31. januar.
- Bergens Tidende. Antropologistudenten som ble terrorist. Intervju. 1. februar.
- Vårt Land. Frykter verditap på grunn av moske. Intervju. 10. februar.
- Anthropology News. Academic Freedom In An Age of Populism. 13. februar.
- NRK P1 Norgesglasset. Rasisme. Intervju. 16. februar.
- Religion Going Public. Going under the weather: halal controversies in Norway. Blogginlegg på akademisk blogg. 7.mars.
- Open Democracy. The lessons of terror from Norway that the world failed to heed. Blogginlegg på akademisk blogg. 7. mars.
- Anthropology News. Important women of and for anthropology: Veiled Sentiments (1986) by Lila Abu-Lughod. 8. mars.
- Vårt Land. Hyllet drapsmann – foredrag ble avlyst. Intervju. 15. mars.
- Anthropology News. The Strange Public Afterlife Of Anthropological Theory. 20. mars.
- Antirasistisk.no. Hvorfor markerer vi FN-dagen mot rasisme? Blogginlegg. 21.mars.
- Antirasistisk.no. Multikulturalisme som stråmann. Blogginlegg. 23. mars.
- Vrij Nederland. Hoe de populisten in Noorwegen werden ingekapseld. Met een prijskaartje. Intervju (nederlandsk). 23. mars.
- Dagbladet. Beskrevet som «en sentral person i det kvinnelige islamistmiljøet og spredte konspirasjonsteorier om 11.9: -Hun angreer. Intervju. 29. mars.
- Dagsavisen. Representerer få muslimer. Intervju. 1.april.
- Vårt Land. Stortingsrepresentanter krever statlig halal-godkjenning. Intervju. 1.april.
- Dagsavisen. Islamsk Råd dominert av norsk-pakistanere. Intervju. 7.april.
- Vårt Land. Tar påsken ut av egget. Intervju. 9. april.
- Vårt Land. Tajik kaller Gud for «henne». Intervju. 24. april.
- Kristeligt Dagblad (Danmark). I Norge ånder alt fred uden en blasfemilovgivning. Intervju. 29. april.
- Vårt Land. Forebygging vises ikke utenfor moskeen. Intervju. 2. mai.
- Columbia Global Freedom of Expression. Norwegian Prosecution Authority v. X (2012). Rettsreferat. 8. mai.
- Anthropology News. Can there be an anthropology of hate speech? 11. mai.
- Africa is a Country (Akademisk blogg). Thinking Aloud With Stuart Hall. 12. mai.
- Immanent Frame (Akademisk blogg). A State of Suspicion: Counter-radicalization in Norway. 19. mai.
- Dagen. Kvite frykter mangfolds-samfunnet. Intervju, Dagen 26. mai.
- Anthropology News. Returning to the anthropology of secularism and the 'secular'. 31. mai.
- Antirasistisk.no. James Baldwins stemme. Kronikk. 9. juni.
- Vårt Land. Hatkriminalitet femdoblet. Intervju. 15. juni.
- Contexto Y Accion (CXTC) (Spania). La formula populista (y xenofoba) Noruega para llegar al poder, Bestilt kronikk, 28. juni.
- Vårt Land. IRNs inntekter henger i en tynn tråd. Intervju. 5. juli.

- Vårt Land. Mer sekulær religionspolitikk. Intervju. 6. juli.
- Vårt Land. Tretti år siden Mustafa-brevet. Intervju. 14. august.
- Open Democracy. Scandinavian Nazis on the march again. Kronikk. 21. august.
- Aftenposten. Etter Kristiansand og Charlottesville (kronikk med Nina Bahar, Terje Emberland, Ervin Kohn og Odin Lysaker). 23. august.
- Antirasistisk.no. Rasebegrepets tilbakekomst. Kronikk. 24. august.
- Anthropology News (Akademisk nettsted). Doing Fieldwork Among People We Don't (Necessarily) Like. Essay, 28. august.
- Aftenposten TV. Hverdagsrasisme. Intervju. 1. september.
- Anthropology News (Akademisk nettsted). Learning from Stuart Hall: The Anthropology of Living With Difference. Essay. 2. oktober.
- Antirasistisk.no. Stans statsstøtten til Human Rights Service. Kronikk. 3. oktober.
- Vårt Land. Stans statsstøtten til HRS. Kronikk. 4. oktober.
- NRK.no. Vurderer en ny paraplyorganisasjon. Intervju. 10. oktober.
- Klassekampen. Nå lukkes døra for IRN. Intervju. 10. oktober.
- Dagsavisen. -FrP ga mindre høyreekstrem vold. Intervju. 19. oktober.
- Antirasistisk.no. Norsk rasisme anno 2017. Podkast. 27. oktober.
- Anthropology News. Anthropologists of the 'Second Gilded Age', 14. november.
- Dagbladet. Professor Tvedts fordreining. Kronikk. 20. desember.
- VG. Hvem snakker for dem – og oss? (kronikk med Marta Bivand Erdal og Lars Østby). 30. desember.

Pål Ketil Botvar

- NTB. Unge mener ikke Norge er et kristent land. Intervju. 3. januar.
- Vårt Land. Finnes det humanisthumor? Intervju. 21. januar.
- Vårt Land. Bruker sushi, ikke kirker for å selge. Intervju. 17. februar.
- Vårt Land. Mindre plass til kirken i politiske programmer. Intervju. 22. februar.
- Vårt Land. NRK-Are lager ny religion. Intervju. 3. mars.
- Vårt Land. Får ikke spørre «hvorfor». Intervju. 19. april.
- NTB. Forskere får ikke spørre hvorfor folk forlater kirken. Sitat. 19. april.
- Fri tanke. Sverige: Mangel på gudstro viktigste årsak til å melde seg ut av kirken. Intervju. 20. april.
- Dagen. Kirkebesøket går opp når lønna går opp. Intervju. 25. april.
- Vårt Land. Vi vet ikke hvor mye vi vet om religion. Intervju. 25. april.
- Dagen. Dåpstall stuper tross kirkelig storsatsing. Intervju. 4. mai.
- Vårt Land. Derfor snakker Ap-lederen om kristen kulturarv. Intervju. 10. mai.
- Dagbladet. Norge kan jubilere i rødt, hvitt og blått. Sitat. 16. mai.
- Forskning.no. Nå vet vi hvorfor vi feirer 17. mai. Intervju. 17. mai.
- Vårt Land. Få innvandrere er lunkne til religion. Intervju. 26. mai.
- Vårt Land. Kampen om kristenvelgerne spisser seg. Intervju. 28. juli.
- Vårt Land. Glidningen bort fra Gud. Intervju. 19. august.
- Vårt Land. Flere protestanter tror sterkere. Intervju. 1. september.

- Blogg: A head of the trend. Not just a joke: Studies find religious humor can break through prejudice, build social ties. Presentasjon av humor-prosjektet. Nyhetsblogg (David Briggs, US). 20. juli.
- Vårt Land. Bedehusfolket ønsker religions satire velkommen. Intervju. 6. september.
- Vårt Land. Verdivalget. Intervju. 11. september.
- Fri tanke. Innvandringsskeptisk ungdom mer negativ til menneskerettigheter. Intervju. 12. september.
- Vårt Land. Unge mer skeptiske til synlig religion. Intervju. 12. september.
- Utrop. Lite støtte til religionsfrihet blant unge. Sitat. 12. september.
- NTB/Forskning.no. Unge i Oslo skeptiske til synlig religion. Intervju. 12. september.
- Vårt Land. Retten til å utøve tro. Leder. 13. september.
- NRK Fakta. Faktisk helt feil: Unge vil ikke ha nikab og hijab i gatene. Intervju. 13. september.
- Vårt Land. Trosfrihet – en truet verdi? Kronikk. 16. september.
- Vårt land. Rituell åpning av Europavei 105. Intervju. 21. september.
- Vårt Land. Skogvern med religiøs vri. Intervju. 28. september.
- Vårt Land. Troende opplever mistenksomhet. Intervju. 30. september.
- Utrop. Ungdom finner venner på tvers av religion. Intervju. 31. oktober.
- Vårt Land. Troende opplever mistenksomhet. Intervju. 3. oktober.
- EKKO, NRK P2. Har vi mistet trua? Intervju. 23. oktober.
- Vårt Land. Skjønte ikke humor om «syndfloden». Intervju. 26. oktober.
- Vårt Land. Et steg nærmere folket. Intervju. 4. november.
- EKKO, NRK P2. Kan man spøke med religion? Intervju. 20. november.
- Vårt Land. Tuller med Gud og prester. Intervju. 22. november.
- Vårt Land. Snakker mindre dogmatisk. Mer om politikk. Intervju. 6. desember.

Ånund Brottveit

- Vårt Land. Krever moskésjekk. (sitater fra tidligere intervju) Andreas W.H. Lindvåg. 5. april 2017.
- Klassekampen. Ja vi elsker barnetoget. Intervju. Åse Brandvold, Martin Årseth og Tom Henning Bratlie. 13. mai 2017.
- Forskning.no. Nå vet vi mer hva vi feirer på 17. mai. 17. mai 2017. Bokanmeldelse av «Kunsten å jubilere». Siw Ellen Jakobsen. (omtale sammen med medredaktørene Agedal og Botvar)
- Dagen. Kunsten å jubilere. Bokanmeldelse av «Kunsten å jubilere». Olav Hovdelien. 18. mai 2017. (omtale sammen med medredaktørene Agedal og Botvar)
- Dagbladet. Norge kan å jubilere i rødt, hvitt og blått. Bokanmeldelse av «Kunsten å jubilere». Gudleiv Forr. 16. mai 2017. (omtale sammen med medredaktørene Agedal og Botvar)
- Dagen. Kva innebar grunnlovsfeiringa i 2014? Bokanmeldelse av «Kunsten å jubilere». Johannes Kleppa. 9. august 2017. (omtale sammen med medredaktørene Agedal og Botvar)

Ann Kristin Gresaker

- Forskning.no. Skal forske på religion og humor i norske medier. Prosjektet omtales under «Nytt fra Akademia.» 19. januar.
- The Arda (Association of Religion Data Archives). Not just a joke: Studies find religious humor can break through prejudice, build social ties. Artikkel om prosjektet Humor og religion, av David Briggs. 20. juli.

- Vårt Land. En hjelpende ånd. Artikkel der Gresaker kommenterer religiøse pendlere. Av Ane Bamle Tjellaug. 29. april.
- Vårt Land. TV 2 vil satse på religion. Intervju. 25. oktober.

Tore Witsø Rafoss

- Morgenbladet. Fribryteren Donald Trump. Essay. Forfatter. 13. januar.
- Morgenbladets podcast. Trump: Wrestler og litterat. 20. januar
- Vårt Land. Her bygges nasjonal identitet. Intervju. 25. januar.
- Vårt Land. Vår religionskunnskap er ikke kartlagt. Intervju. 24. april.
- Lindesnes avis. Slik bruker du metaforene. Intervju. 24. mai.
- Dagen. Boken om Jesus. Omtale av undertegnede og rapport. 30. mai.
- Vårt Land. Unge menn med appetitt på Bibelen. Intervju og omtale av rapport. 31. mai.
- Norge i dag. Unge menn bruker bibelen mer enn unge kvinner. Omtale av rapport. 6. juni.
- Agenda 3.16. Unge menn bruker Bibelen mer enn unge kvinner. Omtale av rapport. 13. juni.
- Udfordringen.dk. Unge mænd læser Bibelen mere end unge kvinder. 16. juni.
- Forskning.no. Hvem leser Bibelen i Norge? Intervju og omtale av rapport. 18. juni.
- Rix. Guttene leser Bibelen mest. Omtale av rapport. 19. juni.
- ScienceNordic. Who reads the Bible in Norway? Intervju og omtale av rapport. 28. juni.
- NRK Radio, Mellom Himmel og jord. Unge menn leser Bibelen. Radio-intervju. 29. oktober.

Olaf Aagedal

- NRK-Troms. Endringer i gravferdstradisjoner. Intervju. 2.januar.
- Vårt Land. Ut med smokk – inn med vin og brød. Intervju om barn og nattverd. 2.februar.
- Forsking.no. Intervju om musikkfestivaler. 10.april.
- NRK-Sørlandet. Endringer i bedehuskulturen. Intervju. 21.april.
- NRK-P2. Minnepolitikk og nasjonal identitet. Intervju. 7.juni.
- NRK-Østlandssendingen. 20-årsminnet for Prinsesse Dianas død. Intervju. 31.august.
- Vårt Land. Bedehusene ønsker religionssatire velkommen. Intervju. 6.september.